

24.4.2003

Tiehallinto
Liikenne- ja viestintäministeriö

TIEHALLINNON TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2002

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tänään päättänyt antaa Tiehallinnon tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2002 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan sekä liikenne- ja viestintäministeriölle että Tiehallinnolle. Tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja Anne Heinonen ja sitä on valvonut tarkastuspäällikkö Markku Heikkinen. Tarkastuksessa on avustanut tarkastaja Jenni Leppälahti. Vuositilintarkastukseen sisältyneen rajatun taloudenhallintajärjestelmän tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja Timo Kerttula ja sitä on valvonut tarkastuspäällikkö, CISA Pentti Mykkänen.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut Tiehallinnon tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja muuhun laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen perusteella esitetään seuraavaa.

BUDJETOINTIMENETTELYT

Tiehallinnon talousarvion 2002 momentin 31.24.79, Tieverkon jälkirahoitus- ja kokonaisrahoitushankkeet, valtuuksien määriä ei ole talousarviossa esitetty yksiselitteisesti. Valtuuksien budjetointia tältä osin tulee selkeyttää. Asiasta on huomautettu vuoden 2001 tilintarkastuksessa.

TILINPÄÄTÖS JA LASKENTATOIMI

Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot ja laskelmien tarkastelu

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osiltaan oikein.

Talousarvion toteutumalaskelmassa momentille 31.24.87, Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat ja korvaukset, sisältyy menoja, jotka talousarvioperusteluiden mukaisesti olisivat kuuluneet muualle. Muutoin talousarvion toteutumalaskelma on tarkastuksessa todettu laadituksi säännösten mukaisesti.

Maa-alueiden ja kaluston osalta sisältyy tuotto- ja kululaskelmaan, taseeseen sekä käyttöomaisuutta käsittelevään liitteeseen (liite 3) virheriskejä johtuen kirjanpidon puutteista. Lisäksi valtuuksista tietoa antavan liitteen (liite 12) tietoja valtuuksien käytöstä ja valtuuksien käytöstä aiheutuneista menoista ei ole voitu tarkastuksessa todeta luotettaviksi seurantajärjestelmän puutteista johtuen. Liitteen 12 tiedoista on tarkastuksessa todettu luotettaviksi momenttia 31.24.78, Lohja - Lohjanharju -tien rakentaminen, käsittelevät tiedot. Muut tilinpäätöksen liitteenä esitetyt tiedot on tarkastuksessa todettu esitetyiksi talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla.

Tilinpäätösasiakirjassa on esitetty tilinpäätöslaskelmien tarkastelu talousarvioasetuksen mukaisesti.

Tuloksellisuuden kuvaus ja maksullisen toiminnan kannattavuustiedot

Tuloksellisuuden kuvauksen ja kustannusvastaavuuslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä sen perustana olevaa laskentatointa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältävätkö tuloksellisuuden kuvaus ja kustannusvastaavuuslaskelmat olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot. Tilinpäätösasiakirjan toimintameno- ja väyläomaisuustietojen lisäksi on tarkastettu Hämeen, Turun ja Uudenmaan tiepiirien kustannusvastaavuuslaskelmat. Tarkastus ei ole kohdistunut tilinpäätöksen vaikuttavuustietoihin.

Tuloksellisuuden kuvaus ei sisällä tuottavuus- ja taloudellisuustietoja eikä näitä korvaavia tietoja kustannuskehityksestä tehtävittäin tai tulosalueittain, joten tietoja ei voida pitää riittävinä.

Tarkastetuissa kustannusvastaavuuslaskelmissa esitetyt tiedot ovat luotettavia ja riittäviä.

Tilinpäätösasiakirja ja tilinpäätöksen hyväksyminen

Tilinpäätöksen liitetiedot ovat valmistuneet myöhässä, maaliskuun jälkipuoliskolla.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyysissä sekä tarkastettu laskentatoimen ja tilinpäätöksen tarkastuksen sekä Hämeen, Turun ja Uudenmaan tiepiirien tarkastuksen ja taloushallinto- ja maksuliikejärjestelmien tarkastuksen yhteydessä.

Tarkastuksen perusteella kirjanpitoa ei voida pitää kaikilta osin asianmukaisesti järjestettynä, koska maa-alueisiin liittyvää kirjanpitoa ja omaisuuden hallintaa ei ole hoidettu riittävän tarkasti ja luotettavasti. Tase-erän ”Rakennusmaa- ja vesialueet” saldon, 528 milj. euroa, sisältöä ei ole pystytty tilinpäätöksessä erittelemään. Asiasta on huomautettu vuoden 2001 tilintarkastuskertomuksessa.

Valtuusseurannan puutteet on nähtävä myös sisäisen valvonnan puutteina. Näiden ja puutteellisten sivutoimimenettelyiden suhteen Tiehallinto on ilmoittanut ryhtyvänsä toimenpiteisiin.

Järjestelmien tarkastuksessa on todettu sisäisen valvonnan puutteita, joista merkittävimmät liittyvät käyttöoikeuksiin, ohjaustietojen hallintoihin ja salasanamenettelyihin. Tiehallinnon on syytä ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi.

Tiehallinnon tulee ryhtyä toimenpiteisiin kustannuslaskennan kehittämiseksi talousarvioasetuksen 55 §:n vaatimuksia vastaavaksi.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu lukuun ottamatta momenttia 31.24.87, Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat ja korvaukset.

Momenttia on käytetty menoihin, jotka eivät ole talousarvion perusteluiden mukaisia. Virheellisiä kirjauksia, yhteensä 204.103 euroa, oli viidestä tarkastetusta tiepiiristä neljässä. Kaikkiaan momentti on käytössä yhdeksässä tiepiirissä.

ILMOITUSVELVOLLISUUS VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTOLLE

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momenttiin perustuen Tiehallinnon tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle 15.8.2003 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt maa-alueiden kirjanpitoon ja omaisuuden hallintaan sekä valtuuskirjanpitoon liittyvien puutteiden korjaamiseksi sekä kustannuslaskennan kehittämiseksi talousarvioasetuksen 55 §:n vaatimuksia vastaavaksi.

Tarkastusneuvos, JHTT

Erkki Mäki-Ranta

Ylitarkastaja

Anne Heinonen

TIEDOKSI Valtiontilintarkastajat
Valtiovarainministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriön kansliapäällikkö
Tiehallinnon pääjohtaja
Tiehallinnon johtokunnan jäsenet
Valtiokonttori